

חק לישראל – פרשת וישב יום ב'

תורה – בראשית פרק ל"ד

(ו) וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ מֵאֲלֵמִים אֲלֵמִים בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה וְהִנֵּה קָמָה אֲלֵמֹתַי וְגַם נִצְבָּה וְהִנֵּה תִסְבִּינָה אֲלֵמֹתֵיכֶם וְתִשְׁתַּחֲוּוּ לְאֲלֵמֹתַי: (ז) וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ מֵאֲלֵמִים אֲלֵמִים בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה וְהִנֵּה קָמָה אֲלֵמֹתַי וְגַם נִצְבָּה וְהִנֵּה תִסְבִּינָה אֲלֵמֹתֵיכֶם וְתִשְׁתַּחֲוּוּ לְאֲלֵמֹתַי: (ח) וְהָא אֲנַחְנָא מֵאֲסָרֵי אֲסָרוּ בְּגוּ חֻקְלָא וְהָא קָמַת אֲסָרְתִּי וְאִף אֲזִדְקַפְתִּי וְהָא מִסְתַּחֲרוּ אֲסָרְתְּכוּן וְסִגְרוּ לְאֲסָרְתִּי:

(ח) וַיֹּאמְרוּ לוֹ אָחִיו הַמְּלֶאךָ תִּמְלֹךְ עֲלֵינוּ אִם מְשׁוּל תִּמְשָׁל בָּנוּ וַיֹּסְפוּ עוֹד שֹׁנֵא אֲתוּ עַל חֲלֻמֹתָיו וְעַל דְּבָרָיו: (ט) וַיֹּאמְרוּ לוֹ אָחִיו הַמְּלֶאךָ תִּמְלֹךְ עֲלֵינוּ אִם מְשׁוּל תִּמְשָׁל בָּנוּ וַיֹּסְפוּ עוֹד שֹׁנֵא אֲתוּ עַל חֲלֻמֹתָיו וְעַל דְּבָרָיו: (י) וַיֹּאמְרוּ לֵיהֶם אַחֲוֵי הַמְּלֶאכֶה אֵת מִדְּמֵי לְמַמְלָךְ עֲלֵנָא אוֹ שׁוּלְטָן אֵת סְבִיר לְמִשְׁלַט בְּנָא וְאוֹסִיפוּ עוֹד סְנֹו יִתִּיהָ עַל חֲלֻמֹתֶיהָ וְעַל פִּתְגָמֶיהָ:

(ט) וַיַּחֲלֹם עוֹד חֲלוֹם אַחֵר וַיִּסְפֹּר אֲתוּ לְאָחִיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה חֲלֻמֹתַי חֲלוֹם עוֹד וְהִנֵּה הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאַחַד עֶשֶׂר כּוֹכָבִים מִשְׁתַּחֲוִים לִי: (י) וַיַּחֲלֹם עוֹד חֲלוֹם אַחֵר וַיִּסְפֹּר אֲתוּ לְאָחִיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה חֲלֻמֹתַי חֲלוֹם עוֹד וְהִנֵּה הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאַחַד עֶשֶׂר כּוֹכָבִים מִשְׁתַּחֲוִים לִי: (יא) וַחֲלֹם עוֹד חֲלֻמָּא אַחֲרָנָא וְאַשְׁתַּעֲיִ יִתִּיהָ לְאַחֲוֵי וְאָמַר הָא חֲלֻמֵי חֲלֻמָּא עוֹד וְהָא שְׁמֵשׁא וְסִהֲרָא וְחַד עֶשֶׂר כּוֹכָבֵיא סִגְרוּ לִי:

(י) וַיִּסְפֹּר אֶל אָבִיו וְאֶל אָחִיו וַיִּגְעֵר בּוֹ אָבִיו וַיֹּאמֶר לוֹ מָה הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חֲלַמְתָּ הַבּוֹא נְבוּא אֲנִי וְאִמָּךְ וְאַחִיךָ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לָךְ אֲרֻצָּה: (יא) וַיִּסְפֹּר אֶל אָבִיו וְאֶל אָחִיו וַיִּגְעֵר בּוֹ אָבִיו וַיֹּאמֶר לוֹ מָה הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חֲלַמְתָּ הַבּוֹא נְבוּא אֲנִי וְאִמָּךְ וְאַחִיךָ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לָךְ אֲרֻצָּה: (יב) וְאַשְׁתַּעֲיִ לְאַבְוֵהִי וְלְאַחֲוֵי וְנֹזֵף בֵּית אָבִוֵהִי וְאָמַר לֵיהֶם מָה חֲלֻמָּא הָדִין דִּי חֲלַמְתָּא הַמֵּיתָא גִיתִי אֲנָא וְאִמָּךְ וְאַחִיךָ לְמִסְגָּד לָךְ עַל אֲרֻצָּא:

רש"י

צפניהם: ויגער בו – לפי שהיה מטיל שנאה עליו: הבוא נבוא – והלא אמך כבר מתה (ב"ר) והוא לא היה יודע שהדברים מגיעין לבלעה שגדלתו כאמו (ב"ר) ורבותינו למדו מכאן שאין חלום בלל דברים בטלים ויעקב נתכוון להוציא הדבר מלב בניו שלא יקנאוהו לכך אמר לו הבוא נבוא וגו' כסם שא"ל בראשך כך השאר הוא בטל (ב"ר):

(ז) מאלמים אלמים – כהרגומו מאסרין אסרין עמרין וכן (תהלים קכו) נושא אלומותיו וכמוהו כלשון משנה והאלומות נוטל ומכריז: קמה אלומתי – נזקפה: וגם נצבה – לעמוד על עמדה בזקיפה: (ח) ועל דבריו – על דבתם רעה שהיה מביא לאביהם: (י) ויספר אל אביו ואל אחיו – לאחר שספר אותו לאחיו חזר וספרו לאביו

נביא – עמוס ב יב-טו

(יב) וְתִשְׁקֹוּ אֶת הַנְּזוּרִים יָיוֹן וְעַל הַנְּבִיאִים צוֹיִתָּם לֵאמֹר לֹא תִנְבְּאוּ: (יג) וְאַטְעִיתוּן יֵת מִלְפִּיכֹוֹן בַּחֲמָרָא וְעַל נְבִיאֵי פְקִידָתוֹן לְמִימַר לֹא תִתְנַבְּוּן נְבוּאָה:

חק לישראל – פרשת וישב יום ב'

(יג) הִנֵּה אֲנֹכִי מוֹעִיךָ תַּחְתֵּיכֶם בְּאֲשֶׁר תַּעֲיִק הֶעֱגֵלָה הַמְּלֹאָה לָּהּ עֲמִיר: (יג) הא
אנא מיתני עליכון עקא ומעיק לכון באתרכון כמה דעיקא עגלתא דטעינא עמירא:
(יד) וְאָבֵד מִנוֹס מִקֶּל וְחֶזֶק לֹא יֵאֱמָר כַּחוֹ וְגִבּוֹר לֹא יִמְלֹט נַפְשׁוֹ: (יד) ויבד בית
עיקוקי מדקליל ודתקיף לא יחסיף חיליה וגבר לא ישיזיב נפשיה:
(טו) וְתַפְשֵׁי הַקֶּשֶׁת לֹא יַעֲמֹד וְקַל בְּרַגְלָיו לֹא יִמְלֹט וְרֶכֶב הַסּוּס לֹא יִמְלֹט
נַפְשׁוֹ: (טו) ואחיד קשתא לא יקום ודקליל ברגליה לא ישתזיב ורכיב סוסיא לא ישיזיב נפשיה:

רש"י

(יג) ותסקו את הנזירים יין – שלא יורו
אתכם שהשיכור חסור להורות, ותסקו את
הנזירים יין, תרגס יונתן ואלטעיתון ית
מלפיו כחמר. לא תנבאו – לעמוס אוה כן
אמריה כהן בית אל חוזה צרח לך אל ארץ
יהודה (עמוס ז): (יג) מעיק – תרגום של
מליק. תחתיכם – את תנייתכם. תעיק
העגלה – מכודל משא שעליה: (טו) וקל
ברגליו לא ימלט – את נפשו:

כתובים – משלי ח יג-טז

(יג) יִרְאֵת יְהוָה שְׁנֵאת רַע גָּאָה וְגֵאוֹן וְדָרְךָ רַע וּפִי תִהְפְּכֹת שְׁנֵאתִי: (יג) דחלתא
דיי סניא בישתא גאותא ורמותא וארחא בישתא ופומא הפיכא סניא אנא:
(יד) לִי עֵצָה וְתוֹשִׁיָּה אֲנִי בֵינָה לִי גְבוּרָה: (יד) די לי היא תרעיתא ומלכנא וביונא וגבורתא:
(טו) בֵּי מַלְכִּים יִמְלְכוּ וְרוֹזְנִים יַחְקֻקוּ צֶדֶק: (טו) מטול אנא מלכי מלכין ושליטי אנא משחא
בצדקותא:
(טז) בֵּי שֹׁדִים יִשְׂרוּ וּנְדִיבִים כָּל שִׁפְטֵי צֶדֶק: (טז) מטול אנא רברבני מתרברבין וסרכי כלהון
דיני דתריצותא:

רש"י

(יג) יראת ה' שנאת רע – זהו המוסר
שהחכמה מכרזת לצריות:
(טו) בי מלכים ימלכו – שהדינים
והמשפטים אני מלמדם:

משנה – שבת פרק ט'

(א) אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, מִנֵּין לְעִבּוּדָה זָרָה שְׁמִטְמָאָה בְּמִשְׁאֵי בְּנֵיהּ. שְׁנֵאָמַר
(ישעיה ל) תִּזְרַם כָּמוֹ דָּוָה צֵא תֹאמַר לוֹ. מַה נָּדָה מְטִמְאָה בְּמִשְׁאֵי, אִף
עִבּוּדָה זָרָה מְטִמְאָה בְּמִשְׁאֵי:
רע"ב – (א) אמר רבי עקיבא מנין
לעבודה זרה שמתמאה במשא – איילי
לאיירי לעיל צאסמכתא גבי חרס נקט
נמי להני קראי לאסמכתא, וקרא לתזרם

חק לישראל – פרשת וישב יום ב'

לרבי עקיבא ואמרי אינו מטמא אלא
במגע כשרץ. והלכה כחכמים: חזרם כמו
(אשה) דוה – כלומר יהו צעינד כורים
כמו דוה, כאשה נדה, כדכתיב (ויקרא טו)
והדוה צנדתה. וצעבודה זרה משתעי
קרא:

כמו דוה הוא סמוך לקרא ללא יסאך
במכיתתו חרם לאיתו לעיל. אי נמי
משום דצעי למתני מנין שמרחיזין את
המילה וכו' תנא להגך מנין דלמו לה:
מטמאה במשא – הנושא אותה יכבס
בגדיו ואפילו לא נגע בה, כגון שהיתה
בקופה וכיוצא בה. ואפליגו רבנן עליה

(ב) מנין לספינה שהיא טהורה. שניאמר (משלי ל) דרוך אניה בלב ים.
מנין לערוגה שהיא ששה על ששה טפחים שזרעין בתוכה חמושה
זרעוניו, ארבעה בארבע רוחות הערוגה ואחד באמצע. שניאמר (ישעיה
טא) פי בארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח, זרעה לא נאמר, אלא
זרועיה:

(ב"ב פ"ג מ"ב) היה גדר צינתיים זה
סומך לגדר מכאן וזה סומך לגדר מכאן
ואע"ג דינקי מתתאי, וכאן יש היכר גדול
שרוח זו זרועה כפון ודרום ורוח זו זרועה
מזרח ומערב. אבל בין זרע האמצעי
לזרעוני הרוחות אין היכר, ואי מקרבי
הוי ערצוב, הלכך לריך הרחק כדי יניקה:
שנאמר כי כארץ תוליא כמחה – תוליא
חד, כמחה חד, זרועיה תרי, תלמיח חד,
הרי חמשה. ושה טפחים ליכא למילף
מקרא, אלא קים להו לרבנן דחמשה
זרעונים בששה טפחים לא ינקי הרוחות
מן האמצעי ולא האמצעי מן הרוחות,
דשיעור יניקה כל זרע טפח ומחאה,
הילכך כי רמיז לקרא חמשה זרעונים,
בערוגה בת ששה טפחים קאמר. ובמס'
כלאים פירשתי הלכות ערוגה ופרטותיה
ודקדוקיה וכאן קיארתי:

רע"ב – (ב) שהיא טהורה – שאינה
מקבלת טומאה: כלב ים – ופשיטא
לאינה כלב ים היא, אלא לאשמועינן
דספינה הרי היא כים, מה ים טהור אף
ספינה טהורה. ואפילו היא של חרם,
ואפילו טענוה ביבשה והורידה לים:
שזרעים בה חמשה זרעונים – ויש בה
כדי להפריש ביניהן הפרש הראוי ולא הוי
ערצוב: ארבעה בארבע רוחות הערוגה
– ממלא את כל הרוח עד סמוך לקרן
ובאמצע אינו זרע אלא גרעין אחד, כדי
שהיה הגרעין שבאמצע רחוק שלשה
טפחים מן הזרוע שבכל רוח, דשיעור
יניקה כל זרע טפח ומחאה. ואף על פי
שאלל הקרנות שברוחות הזרעים קרובים
זה לזה ואין ביניהם הרחקה שלשה
טפחים ויונקים זה מזה, אין כאן צית
מיחוש, דאכלאים כלבד קפיד קרא ללא
להוי ערצוב, וליניקה לא חיישינן, כדתנן

(ג) מנין לפולטת שכבת זרע ביום השלישי שהיא טמאה. שניאמר (שמות
יט) היו נבונים לשלשת ימים. מנין שמרחיזין את המילה ביום השלישי
שחל להיות בשבת. שניאמר (בראשית לד) ויהי ביום השלישי בהיותם
באבים. מנין שקושרין לשון של זהורית בראש שעיר המשתלח. שניאמר
(ישעיה א) אם יהיו חטאיכם בשנים בשלג ילבינו:

וקרינן ביה שכבת זרע הראוי להזריע:
לשלשת ימים – דהקפיד הכתוב על
טמאי קרי צמתן תורה לכך הפרישן

רע"ב – (ג) שהיא טמאה – ליום
השלישי אחתי לא מסרחא שכבת זרע
וראויה לקלוט ולהיות ולד נוצר ממנה,

חק לישראל – פרשת וישב יום ב'

השלישי טמאה, ולית הלכתא וכוותייהו: מנין שמרחיזין וכו' – אפילו בחמין שהוחמו בשבת, דאף ביום השלישי מסוכן הוא, וכל שכן ראשון ושני. והמים חמין מחזיקין לגוף התינוק ומצריזין אותו: לשון של זהורית – כמין לשון של אמר אדום היו קושרין חזיו צראש שעיר המשחלח לעזאזל וחזיו צווק, וכשהיה דוחה השעיר למטה היה הלשון ההוא מלביז ויודעין שנתכפרו עוונותיהם:

שקשה ימים, ולא חש אם יפליטו אחר כך ביום רביעי להפרשה, למסריח ואינו ראוי להזריע. ופסק ההלכה, שהפולטת ביום השלישי טהורה, ומתני' משבשתא היא, ותני מנין לפולטת שבבת זרע ביום השלישי שהיא טהורה שנאמר היו נכונים לשלשת ימים, ושלשת ימים דאמר קרא היינו ליום השלישי, דביום שלישי להפרשה ניתנה תורה. אי נמי לא משבשתא היא אלא [רבנן דר'] אלעזר בן עזריה היא, דסבירא [להו] הפולטת ביום

(ד) מנין לסיכה שהיא בשתייה ביום הפפורים. אף על פי שאין ראיה לדבר, זכר לדבר, שנאמר (תהלים קט) ותבא כמים בקרבן ובשמן בעצמותיו:

אלא שהיא חסורה:

רע"ב – (ז) מנין לסיכה שהיא כשתיה – לא כשתיה ממש לחיובי עלה כרת

(ה) המוציא ימים, כדי לבטל ביצה קלה. תבלין, כדי לתבל ביצה קלה, ומצטרפין זה עם זה. קלפי אגוזים, קלפי רמונים, אסטיס ופואה, כדי לצבע בהן בגד קטן בסבכה. מי רגלים, נתר ובורית, קמוניא ואשלג, כדי לכבס בהן בגד קטן בסבכה. רבי יהודה אומר, כדי להעביר על הפתם:

ומזהיר, וקוריס לו אלו"ם בלע"ז: צורית – מין מוח שמנקה ומטהר: קמוניא – עשב שמנקים זעפרו את הידים להעביר את הזוהמא, ובלשון תלמוד קרוי שלוף דוז, ובערבי קורין לו אלק"לי: ואשג – לא אחפרש לי מה הוא: על הכתם – הגמאל בצגד ואין ידוע אם דם נדה הוא אם לאו, מעבירין עליו שבעה דברים לבדוק אותו בהם, ומכללם ארבעה סמנין הללו. ואין הלכה כרבי יהודה:

רע"ב – (ה) ביצה קלה – ביצת תרנגולת שהיא קלה לבטל יותר מכל שאר ביצים. ולא כדי לבטל כולה אלא כגורגרת ממנה טרופה ונתונה באלפס: ומאטרפין – כל מיני תבלין זה עם זה: אסטיס – ני"ל בלשון ערבי, וכדעו דומה לחלכת: ופואה – שורש עשב שרובעין בהם אדום, ובערבי אלפ"ה: בסבכה – צראש הסבכה שעשויה כקליעה נותנים מעט צגד: נתר – מין אדמה הוא

(ו) פלפלת, כל שהיא. ועטרון, כל שהיא. מיני בשמים ומיני מתכות, כל שהן. מאבני המזבח ומעפר המזבח, מקק ספרים ומקק מטפחותיהם, כל שהן, שפוצניעין אותן לגנזן. רבי יהודה אומר, אף המוציא ממשמשי עבודה זרה, כל שהיא, שנאמר (דברים יג) ולא ידבק בידך מאומה מן החרם:

עטרון כל שהוא – שמרפאים בו מי שיש לו כאב חזי הראש: מיני בשמים כל שהן

רע"ב – (ו) פלפלת כל שהוא – לחזיא לריח הפה. ואין זה פלפל המצוי בינינו:

חק לישראל – פרשת וישב יום ב'

מאומה – אלמלא אחשביה קרא
לאיסוריה. ותקון גדול הוא עושה
כשמוציא עבודה זרה מציבורו. ואין הלכה
כרבי יהודה:

– לריח טוב: מיני מתכות כל שהן –
שראו לעשות מהן דבן, קטן: מקה –
רקב הנופל מספרים או ממטפחות שבלו,
לשון המקבצו (זכריה יז): שמלניעים
אותו לגנוז – שכל דבר קודש טעון גניזה:

(ז) המוציא קפת הרוכלין, אף על פי שיש בה מינין הרבה, אינו חיב
אלא חטאת אחת. זרעוני גנה, פחות מפגרוגרת. רבי יהודה (בן בתירא)
אומר, חמשה. זרע קשואין, שנים. זרע דלועין, שנים. זרע פול המצרי,
שנים. חגב חי טהור, כל שהוא. מת, פגרוגרת. צפרת פרמים, בין חיה
בין מתה, כל שהיא, שמוצניעין אותה לרפואה. רבי יהודה אומר, אף
המוציא חגב חי טמא, כל שהוא, שמוצניעין אותו לקטן לשחק בו:

המצרי, והוא שקורין לו פאסל"י בלע"ז:
חגב חי כל שהוא – שמוצניעין אותו
לקטן לשחוק בו: מת כגרוגרת – כדין
שאר אוכלין: ציפורת כרמים – עוף
שמצוי בין הדקלן הצחורים: בין חיה בין
מתה כל שהוא – שעושין ממנו רפואה
לפקח ולהחכים: חגב חי טמא כל שהוא
– ותנא קמא סבר, טמא אין מוצניעין
אותו לחינוק, דילמא מיית ואכיל ליה –
ואין הלכה כרבי יהודה:

רע"ב – (ז) הרוכלין – מוכרי בשמים
לקטוטי נשים. ויש להם קופות קטנות
לכרורות הבשמים: אינו חייב אלף חטאת
אחת – לכולן חטאת הולאה היא: פחות
מכגרוגרת – אף על גב דכל האוכלין
שיעורן כגרוגרת, הגי כיון דלזריעה קיימי
אפילו בצפחות מכגרוגרת נמי מחייב. ואין
הלכה כרבי יהודה בן בתירא שאומר
חמשה: זרע קשואין – חשוב משאר
זרעוני גינה, וכן זרע דלועין וזרע פול

גמרא – שבת דף פ"ט ע"ב

כשנים כשני מיבעי ליה אמר רבי יצחק אמר להם הקדוש ברוך הוא
לישראל אם יהיו חטאיכם כשנים הללו שסדורות ובאות מששת ימי
בראשית ועד עכשיו כשלג ילבינו: דרש רבא מאי דכתיב לכו נא ונוכחה
יאמר ה' לכו נא בואו נא מיבעי ליה יאמר ה' אמר ה' מיבעי ליה לעתיד
לבא יאמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל לכו נא אצל אבותיכם ויוכיחו
אתכם ויאמרו לפניו רבונו של עולם אצל מי נלך אצל אברהם שאמרת לו
ידוע תדע ולא בקש רחמים עלינו אצל יצחק שבירך את עשו והיה כאשר
תריד ולא בקש רחמים עלינו אצל יעקב שאמרת לו אנכי ארד עמך
מצרימה ולא בקש רחמים עלינו אצל מי נלך עכשיו יאמר ה' אמר להן
הקדוש ברוך הוא הואיל ותליתם עצמכם בי אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג
ילבינו: אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן מאי דכתיב כי אתה
אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו אתה ה' אבינו גואלנו
מעולם שמך לעתיד לבא יאמר לו הקדוש ברוך הוא לאברהם בניך חטאו

חק לישראל – פרשת וישב יום ב'

לי אמר לפניו רבונו של עולם ימחו על קדושת שמך אמר אימר ליה ליעקב דהוה ליה צער גידול בנים אפשר דבעי רחמי עליהו אמר ליה בניך חטאו אמר לפניו רבונו של עולם ימחו על קדושת שמך אמר לא בסבי טעמא ולא בדרדקי עצה אמר לו ליצחק בניך חטאו לי אמר לפניו רבונו של עולם בני ולא בניך בשעה שהקדימו לפניך נעשה לנשמע קראת להם בני בכורי עכשיו בני ולא בניך ועוד כמה חטאו כמה שנותיו של אדם שבעים שנה דל עשרין דלא ענשת עליהו פשו להו חמשין דל עשרין וחמשה דלילותא פשו להו עשרין וחמשה דל תרתי סרי ופלגא דצלויי ומיכל ורבית הכסא פשו להו תרתי סרי ופלגא אם אתה סובל את כולם מוטב ואם לאו פלגא עלי ופלגא עליך ואם תמצא לומר כולם עלי הא קריבית נפשי קמך פתחו ואמרו (כי) אתה אבינו אמר להם יצחק עד שאתם מקלסין לי קלסו להקדוש ברוך הוא ומחוי להו יצחק הקדוש ברוך הוא בעינייהו מיד נשאו עיניהם למרום ואומרים אתה ה' אבינו גואלנו מעולם שמך:

רש"י על הגמרא

מאהבה כזנים: לל עשרין ללא ענשת להו – שכן מלינו צדור המדבר שלא ענש הקדוש צדור הוא אלא מעשרים שנה ומעלה. דכתיב (במדבר יד) במדבר הזה יפלו פגריכם וגו' מצן עשרים שנה ומעלה אשר הלינותם עלי: כי אתה אבינו – כנגד יצחק אמרו, והוא אמר להם הראו כנגד הקדוש צדור הוא שהוא אציקם:

כשני מיבעי ליה – דומיא דכסלג, ללא כתיב כסלגים: ארד עמד אעלה גם עלה – כאן רמו ארבע גליות גם ריבויא הוא: יאמר ה' – אתה אמור התוכחה, וכך אנו תולין: ימחו – הואיל שחטאו, ויתקדש שמך בעולם כשתעשה דין בעוברין על דברך: קראת להן בני בכורי ישראל – שהיה גלוי לפניך שהן עתידין לומר לפניך בסניי נעשה ונשמע, לקבל עולך

זוהר – וישב דף קע"ט ע"ב

ויקחהו וישלכו אתו הברה והבור רק אין בו מים. רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים יט) תורת יי תמימה משיבת נפש (מאן דבטיל מילי דאורייתא כאילו חריב עלמא שלימים). פמה אית לון לבני נשא לאשתדל באורייתא, דכל מאן דאשתדל באורייתא להוי ליה חיים בעלמא דין ובעלמא דאתי, וזכי בתרין עלמין. ואפילו מאן דאשתדל באורייתא ולא ישתדל בה לשמה דקא יאות, זכי לאגר טב בעלמא דין, ולא דינין ליה בההוא עלמא:

ותא חזי, פתיב, (משלי ג) ארך ימים בימינה בשמאלה עשר וכבוד. ארך ימים בההוא דאשתדל באורייתא לשמה, דאית ליה ארך ימים בההוא

חק לישראל – פרשת וישב יום ב'

עלמא דביה אורכא דיומין. ואיננו יומין איננו יומין ודאי, תמן איהו רחצנו דקדושא דלעילא דאתרחיץ בר נש בהאי עלמא לאשתדלא באורייתא, לאתתקפא בההוא עלמא (דף קפה ע"א) בשמאלה עושר וכבוד, אגר טב ושלוח אית ליה בהאי עלמא:

וכל מאן דישתדל באורייתא לשמה, פד נפיק מהאי עלמא, אורייתא אזלא קמיה ואכרזת קמיה ואגינת עליה, דלא יקרבוו בהדיה מאריהון דדינא. פד שכיב גופא בקברא, היא נטרית ליה. פד נשמתא אזלא לאסתלקא למיתב לאתרה, איהי אזלא קמה דהיא נשמתא. וכמה תרעין אתברו מקמה דאורייתא עד דעאלת לדוכתה. וקיימא עליה דבר נש עד דיתער בזמנא דיקומון מתייא דעלמא, ואיהי מלפא סניגורא עליה:

הדא הוא דכתיב, (משלי ו) בהתהלכך תנחה אתך בשכבך תשמר עליך והקיצות היא תשיחך. בהתהלכך תנחה אתך, כמה דאתמר. בשכבך תשמר עליך, בשעתא דשכיב גופא בקברא, דהא פדין בההוא זמנא אתדן גופא בקברא וכדין אורייתא אגינת עליה. והקיצות היא תשיחך כמא דאתמר בזמנא דיתערון מתי עלמא מן עפרא. היא תשיחך למהוי סניגוריא עליך:

הלכה – הרמב"ם הלכות תלמוד תורה פ"ה

(י) וכל תלמיד חכם שדעותיו מכוונות אינו מדבר בפני מי שהוא גדול ממנו בחכמה אע"פ שלא למד ממנו כלום:

(יא) הרב המובהק שרצה למחול על כבודו בכל הדברים האלו או באחד מהן לכל תלמידיו או לאחד מהן הרשות בידו ואע"פ שמחל חייב התלמיד להדרו ואפילו בשעה שמחל:

(יב) כשם שהתלמידים חייבין בכבוד הרב כך הרב צריך לכבד את תלמידיו ולקרבו כן אמרו חכמים יהי כבוד תלמידך חביב עליך כשלך וצריך אדם להזהר בתלמידיו ולאזהבם שהם הבנים המהנים לעולם הזה ולעולם הבא:

מוסר – מספר חרדים דף ס"ז ע"ב

המאכסן המלך בביתו כמה מכבד הבית ומרביצו והואיל ולבנות בני ישראל הם ביתו יתברך ראוי לכבדן מפל אבק ועפר הרהורי עבירות ומחשבות בטילות ולהרביץ במים טהורים מי שושנים הם דמעות עינים גם לרחצן פדך שרוחצין הרצפה לפני המלכים וימנע רגל זר ערל מטונף הוא יצר הרע. פדאיתא בזוהר דהיינו דכתיב (משלי כ"ה) הוקר רגלך מבית רעה. שרגלך הוא היצר הרע המרגל הארץ הלזו רצונו לומר האדם שהוא מהאדם ללכודם רעה זה הקדוש ברוך הוא כדכתיב (משלי כ"ז) רעה ורע אביה אל תעזוב לשון חברה שאינו בודל ממך פדך וחבר תמיד לך גם בענוה מתנהג עמו דכל מקום שמצינו גדולתו של הקדוש ברוך הוא מצינו ענותנותו ויבכל חכמי הגוים

חק לישראל – פרשת וישב יום ב'

מֵאִין כְּמוֹךָ אֲבָל בְּחֻמֵי יִשְׂרָאֵל מִגְדִּילִים לַעֲשׂוֹת כְּמַעֲשֵׂהוּ כִּדְאִיתָא בְּזוּהַר וְעוֹד רַעַף
 לְשׁוֹן רְצוֹן וְרַעְוָא שְׂאוּהֶבֶךָ בְּחֻבָּה רַבָּה וְלִכְּן גַּם אֲתָה אַל תַּעֲזֹבְהוּ וְהוֹקֵר וּמִנֵּעַ רָגַל
 שׁוֹנְאָה הַמְרַגֵּל בְּךָ וּמְבַקֵּשׁ אֶת נַפְשְׁךָ וּבֵית רַעַף הֵינּוּ לְבָךְ וְנִשְׁמָתְךָ:

לע"נ

זאב חיים בן שרה ז"ל, גד גבריאל בן סוזן, יונתן בן צדיקה ז"ל, דניאלה פורטונה בת
 רחל ז"ל